

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 14 december 2006

MEDITATIE

Een wonderlijke Naam

De engel des Heeren verschijnt Jozef in de droom. Jozef was van plan Maria heimelijk te verlaten. Hij wilde haar niet in het openbaar te schande maken. Maar de gedachten des Heeren zijn hoger dan die van Jozef. Hij behoeft niet bevreesd te zijn Maria, zijn vrouw, tot zich te nemen, want wat in haar ontvangen is, dat is uit de Heilige Geest. Maria zal worden de moeder des Heeren zonder toedoen van een man, maar doordat de Heilige Geest over haar is gekomen en de kracht van de Allerehoogste haar overschaduwde. Dat heilige dat uit haar geboren zal worden zal Gods Zoon genaamd worden. Gods Zoon, ook een wonderlijke Naam voor de vrucht in de buik van Maria. Een wonderlijke Naam vinden we ook in de woorden die de engel tot Jozef spreekt: 'En zij zal een Zoon baren en gij zult Zijn Naam heten JEZUS'. Eerder was die Naam ook al bekend gemaakt aan Maria (Lukas 1 : 31), nu krijgt ook Jozef dit bericht. De openbaring van deze wonderlijke Naam moet bij Jozef de

En gij zult Zijn Naam heten JEZUS.

Mattheüs 1 : 21m

vrees wegnemen. Dat heeft het ook gedaan, want als Jozef ontwaakt uit de droom, dan doet hij zoals de engel des Heeren hem bevolen heeft en neemt Maria, zijn vrouw tot zich. Als die Naam ons geopenbaard wordt door de Heilige Geest, dan ontsluiten zich daarin zulke troostvolle heilgeheimen, dat de vrees wordt weggenomen en we onze zaken in Zijn handen mogen overgeven.

Wat zijn dan die troostvolle heilgeheimen die in die wonderlijke Naam liggen opgesloten? Bent u er verlegen om? Kunt u niet buiten die Naam? Behoort u tot het adventsvolk, dat de vertroosting Israëls verwacht? Is het uw dagelijkse bede: O, Heere, dat in de duisternis van mijn goddeloze bestaan, die wonderlijke Naam aan

mijn hart mag worden geopenbaard. Dat ik uit Uw mond zou mogen horen met de herders: Dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids? Als u deze vragen met een hartelijk ja beantwoordt en zegt: 'Ja, dat is mijn begeren, ik kan niet meer zonder Hem, want buiten Hem is de dood', dan hoop ik dat u biddend om de verlichting van de Heilige Geest verder leest.

En als u deze vragen ontkennend moet beantwoorden en moet zeggen: 'Ik heb nog geen enkel belang bij die Naam; ik heb het in deze wereld best naar mijn zin; ik vind Kerst best wel gezellig, maar het zegt me niets' of: 'Ik heb al zo dikwijls Kerst gevierd en ik weet het allemaal wel met mijn verstand, maar ik ben nog onbekeerd', dan hoop ik dat u biddend om de werking van de Heilige Geest verder leest.

De naam JEZUS moet dit kind dragen.

Dat is: Zaligmaker, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.

Die Naam heeft Hij van de Vader ontvangen. Niet een mens heeft Hem die Naam gegeven. God Zelf gaf Hem die Naam en legde daarin op Hem, om Gods Raadsplan in het zaligen van zondaren te vervullen. Als die Naam Hem nu door een mens gegeven was, zou dat niet tot troost kunnen zijn voor een verloren zondaar. Hij kreeg van God in die wonderlijke Naam de bevoegdheid om zondaren zalig te maken. Daartoe kwam Hij in de wereld.

Wat was er nu voor nodig om zondaren zalig te maken, om Adamskinderen te verlossen van het grootste kwaad, de zonde, en hen te brengen tot het hoogste goed, de gemeenschap met God? Wel, daarvoor was nodig dat aan de goddelijke gerechtigheid genoegdoening geschiedde. Er moest betaald worden. De schuld van de zonde moest verzoend, de straf op de zonde gedragen. Om dat nu in de plaats van al de uitverkorenen te doen is Christus in

Inhoud

85e jaargang

Nr. 11

- 1 Een wonderlijke Naam
- 2 Bijbelstudie:
De verschijning des Heeren aan Abram (2)
- 3 Commentaar: Suikerfeest
- 5 In de schijnwerpers
- 7 In orde
- 8 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 11 Kerkdiensten

diepe vernedering op de aarde gekomen en heeft Hij Zich gegeven tot een rantsoen voor velen. Welk een heerlijkheid ontsluit dan die Naam voor een zondaar die zichzelf leert kennen als de voornaamste van de zondaren, die geen penning heeft om zijn hemelhoge schuld te betalen en die Gods gramschap zo dubbel waardig is. Als dan door het geloof houvast gekregen mag worden aan het Woord van God: Ziet, Ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, dan zal ook de begeerte in het hart gevonden worden om met de herders heen te gaan naar Bethlehem en het woord dat er geschied is, te zien. Om daar bij de kribbe het oog des geloofs te mogen slaan op de gewillige Borg en Zaligmaker, Die geen zonde gekend, noch gedaan heeft, maar Die zonde voor ons is gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Uit de staat van rampzaligheid waarin wij allen van nature liggen, kunnen we onszelf niet opheffen. Daarvoor is de kracht van Christus nodig. Hij zendt Zijn Geest uit om zondaren te overtuigen van hun ellende en hen te leren dat zij voor het heilig recht Gods niet kunnen bestaan, maar ook om hen in die nood uit te drijven tot de troon van Gods genade. In die weg maakt de Geest een zondaar bekend met die wonderlijke Naam JESUS; gaat hij leren dat er zaligheid is bij God vandaan in die enige Naam. Door de liefde Gods in het hart uitgestort gaan de genegenheden van de ziel

uit naar Hem en leren we die Naam spellen. Wat wordt die Naam dan noodzakelijk en dierbaar, want in die Naam is alleen vrede, leven, zaligheid, heerlijkheid te vinden. Alleen door het geloof in die Naam komt God aan Zijn eer en stemmen we met Maria in:

*Mijn ziel verheft Gods eer,
Mijn geest mag blij de Heer'
Mijn Zaligmaker noemen,
Die, in haar lage staat,
Zijn dienstmaagd niet versmaadt'
Maar van Zijn gunst doet roemen.*

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

BIJBELSTUDIE

2

De verschijning des HEEREN aan Abram

Genesis 17:1-4

Gods verschijnen

Waarom is de Heere na dertien jaar weer aan Abram verschenen? Om hem te onderwijzen. Om hem meer dan tevoren de vastheid te doen verstaan van Zijn verbond. De Heere heeft Abram verder willen leiden in Zijn verbond.

Gods kinderen komen immers nooit uitgeleerd? De Heere moet hen steeds weer vervolgonderwijs geven. We lezen dat de Heere tot Abram sprak: "Ik ben God, de Almachtige!" (vers 1). De Heere sprak tot hem met kracht. Weet u wat dat betekent? Daardoor hing Abram aan de lippen des Heeren. Calvijn zegt ergens dat geloven niet anders is dan aan Gods lippen hangen. De Heere onderwijst Zijn kinderen immers steeds weer

door Zijn Woord.

"Ik ben God, de Almachtige!" Die grote Ik vaagde alle overleggingen van Abram aan de kant. In de geschiedenis met Hagar had Abram met God niet gerekend. Hij was zijn eigen weg gegaan. Alsof er geen God was. Hij volgde Zijn eigen overleggingen, zonder te vragen naar Gods wil. Zo kan het dus zijn met een kind van God. En nu verscheen de Heere hier plotseling weer in het leven van Abram en hij mocht het horen: "Ik ben God." Wij rekenen zo weinig met God, ook na ontvangen genade. Maar als de Heere verschijnt, dan wordt al het onze weggevaagd. Er kan zoveel twijfel zijn in het hart van Gods kinderen, twijfel, zelfs aan het Godsbestaan. Maar de Heere hoeft alleen maar te spreken: "Ik ben" en alle twij-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583.

Aanlevertijd:
Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53, 2517 LA 's-Gravenhage, tel. 070-3514465, fax 070-3512718, e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen** 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten.
Zie voor adres enz.: hiernaast.

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

fel wordt in één ogenblik weggevaagd. Wij denken vaak zo aards van de hemelse Majesteit, maar als de Heere verschijnt, dan worden we wie we zijn moeten: stof aan Zijn voeten.

De Almachtige

Hoe openbaarde de Heere Zich hier aan Abram? Met een nieuwe Naam, waarmee Hij Zich nooit eerder aan Abram had bekendgemaakt. Hij noemde Zich hier de Almachtige. In het Hebreeuws luidt die Naam *El Sjaddai*. Uit Jesaja 13:6 en Joël 1:15 mogen we afleiden dat die Naam de grote macht van God aanduidt, vandaar dat onze statenvertalers die Naam hebben weergegeven als de Almachtige. Die Almachtige is als zodanig *Wreker* en *Weldoener*. De Almachtige moet als Wreker de zonden wreken, Hij moet toornen over onze zonden. Wie kan dan bestaan? Als we daar een indruk van krijgen, worden we zo diep vernederd. Maar Hij is ook de Almachtige als Weldoener. Hoe ze ook worden aangevochten, door welke diepten ze ook heen moeten, Hij verlaat Zijn kinderen niet en als de almachtige Weldoener helpt Hij ze uit. Konden we toch God meer God laten, was er toch meer vertrouwen op die Almachtige. De Naam waarmee de Heere Zich hier openbaart, wordt in de Engelse vertaling weergegeven als *Algenoegzame*. Kohlbrugge vertaalt de Naam als: In God is alles. Het zal duidelijk zijn dat deze Naam benadrukt dat God God is. In Hem is genoeg voor al uw nooddrufft. Als we delen in de goederen van Zijn genadeverbond, hebben we in Hem en aan Hem eeuwig genoeg. Een kind van God sprak eens op zijn sterfbed: "Van God heb ik nooit genoeg, aan God heb ik eeuwig genoeg."

De Heere sprak hier ook als de God van het verbond. De Verbondsgod is de Almachtige. Als God des verbonds stelt de Heere Zijn almacht in dienst van Zijn genade. Wat een bemoediging voor Abram! Zou het voor de Heere dan onmogelijk zijn om Zijn belofte te vervullen? Dat we toch meer zouden letten op die Naam, waarmee Hij Zich aan Abram openbaarde. Hij is de Almachtige; wat Zijn liefde wil bewerken, ontzegt Hem Zijn vermogen niet. Weet u niet hoe het verder moet in uw leven? Drukt de schuld u zo zwaar, dat u met de dichter zeggen moet van de last van uw zonden, dat ze u als een zware last te zwaar zijn geworden? Wordt het aan uw kant zo onmogelijk om

zalig te worden? Weet dan dat Hij de Almachtige is. Zou voor Hem iets te wonderlijk zijn? Met die Naam maakte Hij Zich aan Abram bekend. Die Naam vinden we meer dan dertig keer in de redevoeringen uit het boek Job. Met die Naam komt de Heere nog steeds in de prediking en in Zijn Woord tot ons. Is het voor u ooit een wonder geworden dat de Heere de Almachtige is? Juist omdat Hij de Almachtige is, is er zaligheid voor verloren zondaren.

Twee delen

We zagen al dat die Almachtige de Verbondsgod is. Er staat immers nadrukkelijk dat de HEERE aan Abram verscheen. Zijn Verbondsnaam wordt hier gebruikt. Hij is de IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL, de

"Van God heb ik nooit genoeg, aan God heb ik eeuwig genoeg."

Onveranderlijke en de Getrouwe. Waarom wordt hier die Naam van de God des verbonds gebruikt? Wel, de Heere ging hier Zijn verbond nader ontvouwen aan Abram. We lezen in het Doopsformulier dat in het Genadeverbond twee delen begrepen zijn. In de eerste plaats wat God in het verbond verzegelt. Maar in de tweede plaats worden wij erdoor vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid. Die twee delen vinden we hier ook terug. In het eerste deel sprak de Heere tot Abram Wie Hij is: "Ik ben God, de Almachtige." In het tweede deel werd Abram vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid: "Wandel voor Mijn Aangezicht, en wees oprecht." Daarin klonk door de eis des verbonds. De Heere maakte dui-

delijk Wie Hij is en wat Hij doet, maar ook wat Hij van Abram verwachtte. Weet u wat nu zo'n wonder is? In dat verbond geeft de Heere de Zijnen wat Hij eist. Uit enkel genade. De Heere eiste van Abram dat hij voor Zijn Aangezicht zou wandelen. Wandelen, dat is onze levensgang, onze handel en wandel. De Heere wilde als het ware tot Abram zeggen: Bedenk in uw handel en wandel dat u altijd bent voor Mijn Aangezicht. Zouden wij dat ook niet altijd moeten beseffen en beleven? Als we in het verborgene zijn, als we in het openbaar zijn, we zijn altijd voor Zijn Aangezicht. Weet u wat onze zonde is? Wij willen achter Gods rug, buiten de Heere om, onze eigen weg gaan. We willen God ontlopen. Maar dat is onmogelijk. We kunnen Hem niet ontlopen, omdat we altijd voor Zijn Aangezicht zijn en nooit uit Zijn ogen. Als we dat meer beseften en beleefden, we zouden bewaard kunnen worden voor allerlei zonden. Er worden immers zoveel zonden bedreven, omdat we denken, dat niemand ons op dat moment ziet. Als iemand ons zag, we deden die zonde niet. Maar bedenk dan dat u altijd voor Gods Aangezicht bent, dat de Heere u altijd ziet. Daar is ook een andere kant aan. Waar u ook bent, in welke nood u ook verkeert, altijd bent u voor Zijn Aangezicht. Altijd is er de weg om Hem aan te lopen in het gebed. Een leven voor Zijn Aangezicht is dan ook een leven ver van de zonde en een leven des gebeds. Ook Gods kinderen beseffen veel te weinig dat zij altijd zijn voor Gods Aangezicht. Als David daarvan doordrongen was geweest toen hij Bathseba zag, was hij niet in de zonde gevallen. Met hoeveel klem komt het dan tot ons: Wandel voor Mijn Aangezicht en zijt oprecht!
(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

COMMENTAAR

Suikerfeest

Ijlings heeft het CNV het voorstel om een christelijke feestdag in te wisselen voor het islamitische suikerfeest van tafel geveegd. Uit honderden negatieve reacties van leden en niet-leden bleek dat de achterban van

deze vakbond het geopperde idee massaal afwijst.

Terecht natuurlijk. Is daarmee de zaak van de baan? Te vrezen valt van niet. Ook een ijlings ingetrokken

idee blijft haken en zal op de een of andere manier wel weer terugkomen. Een kwestie van tijd?

Meer rechten

Veel leden van het CNV steunen het idee om niet-christenen meer rechten te geven om hun religieuze feestdagen te vieren. De vice-voorzitter van het CNV heeft gezegd dat men in de komende weken zal bekijken op welke manier men aan die wens tegemoet kan komen. De directeur van de RMU heeft er terecht op gewezen dat ook de tweede feestdagen behoren tot onze christelijke traditie. Die moeten we niet overboord gooien. Ik ben het daar helemaal mee eens. Als we in onze multireligieuze samenleving alle religieuze groeperingen de mogelijkheid willen bieden hun eigen vierdagen te hebben ten koste van de christelijke feestdagen, dan blijft er van die feestdagen uiteindelijk niets over. De Joden kunnen dan hun vrije dag eisen voor Jom Kippoer en de vele andere joodse feestdagen, de islamitische gemeenschap zal niet genoeg hebben aan één dag voor het suikerfeest. De Soennieten en de Sjiëten houden dit feest namelijk niet op dezelfde dag. Er zal geen eind komen aan de claims voor een vrije dag.

Christelijke traditie

We moeten onze christelijke traditie niet overboord gooien. De tweede feestdagen horen daarbij. Ons land is vanouds een land dat door christelijke waarden en normen is gestempeld. Dat velen dat gedachtegoed de rug hebben toegekeerd is waar en verschrikkelijk, maar dat betekent niet dat we dan de deur maar open moeten gooien voor allerlei openbare religieuze uitingen die niet in onze cultuur zijn ingebed. Het min of meer samenhangend geheel van religieus getinte grondwaarden die gericht zijn op de natie, is aan het verdwijnen. "Wat komt er voor in de plaats?" zo vroeg prof. dr. M.B. ter Borg zich af op het 21^e lustrum van het Leidse kerkhistorisch gezelschap SSS. We raken de publieke religie kwijt. Daarmee verliezen we een kader waarbinnen de publieke discussie wordt gevoerd en waaraan de uitspraken van de deelnemers aan een dergelijke discussie kunnen worden getoetst. We bedoelen dan dat er geen gemeenschappelijke uitgangspunten meer zijn waarop we elkaar kunnen aanspreken. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de discussie

over waarden en normen, maar ook voor de daarmee verband houdende viering van onze christelijke feestdagen.

Kerkelijke inzetting

Er zijn mensen die het helemaal geen probleem vinden om een tweede feestdag in te ruilen voor een islamitisch feest. Als een van de argumenten wordt dan naar voren gebracht dat de tweede feestdagen toch maar menselijke inzettingen zijn. Dat is ook zo, al zou ik liever willen spreken van kerkelijke inzettingen. In Genève werden terstond bij de doorvoering van de reformatie in 1536 alle kerkelijke feest- en vierdagen buiten de zondag afgeschaft. Het vieren van de

We moeten onze christelijke traditie niet overboord gooien. De tweede feestdagen horen daarbij.

zondag is een instelling van God Zelf. Al die andere feestdagen doen maar tekort aan de hoge betekenis van de zondag als de dag des Heeren. Maar het volk wilde de feestdagen in de week niet zo maar laten verdwijnen. Men hield daar aan vast. Om te voorkomen dat die dagen in lediggang en losbandigheid werden doorgebracht, beval de overheid dat er kerkdiensten moesten worden gehouden om dit kwaad te voorkomen. Zo kwam de Dordtse Synode van 1618-1619 er toe om te bepalen dat naast de zondag ook de Kerstdag, Pasen en Pinksteren met de navolgende dagen algemeen onderhouden worden. Dus kunnen we de christelijke feestdagen, ook de tweede feestdagen beschouwen als een kerkelijke inzetting. Niet iedereen kon zich daar echter vinden. In navolging van de Puriteinen heeft Jac. Koelman zich sterk verzet tegen het onderhouden van allerlei feestdagen naast de zondag. Tot op de dag van vandaag worden in verschillende van onze Zeeuwse gemeenten de tweede feestdagen niet onderhouden. Dus toch maar inwisselen voor een islamitisch feest?

Nalezing op de heilsfeiten

We moeten van het al of niet onderhouden van tweede feestdagen geen schisma maken. Het zijn per slot van rekening inderdaad kerkelijke inzettingen, waarvoor niet een opdracht in het Woord van God is gegeven. Zo

moeten we er ook geen criterium van rechtzinnigheid van maken als er op Tweede Kerstdag geen kerkdienst wordt gehouden omdat Eerste Kerstdag op maandag viel en de gemeente dus in de dagen daarvoor al vier keer is opgekomen naar Gods huis, of omdat men op Tweede Kerstdag met de kinderen van de gemeente samenkomt. Ondanks deze opmerkingen zou ik de tweede feestdagen toch niet graag kwijt willen. Wat kunnen het niet bijzondere diensten zijn als op Tweede Paas- of Pinksterdag jonge mensen in het midden van de gemeente belijdenis doen. Omdat het dan geen zondag is, behoeft het voor wat verder weg wonende familie geen bezwaar te zijn om de dienst te bezoeken en alzo van haar meelevens blij te geven. Maar dat is niet het enige argument waarom ik de tweede feestdagen niet graag zou willen missen. Het is goed om in een nalezing op de heilsfeiten samen rond het Woord vergaderd te zijn. Voor de predikanten is het wel eens zwaar, zoveel preken achter elkaar. De Heere wil dan ook wel eens bijzonder tonen kracht te geven, zodat het bepreken van de heilsfeiten geen taak is, maar een vermaak. Natuurlijk zijn dit allemaal argumenten die binnen de kerkelijke sfeer opgeld doen. Maar als je 'nergens meer aan doet' dan is het toch niet zo bezwaarlijk om een christelijke tweede feestdag in te ruilen voor een islamitische? Maar daar zit nu juist het grootste bezwaar.

Prijsgeweven

De vice-voorzitter van het CNV zei: "De feestdagen in Nederland stammen uit de christelijke traditie, daarom moeten we kijken of we een tweede paasdag of Pinksteren kunnen ruilen voor het suiker- of offerfeest." Daarom! Eigenlijk zegt hij hier: "Ons land staat wel in een christelijke traditie, maar die kun je toch niet meer maatgevend doen zijn in onze tijd. We hebben nu niet alleen een christelijke traditie, maar de andere religies in ons land hebben er eveneens recht op dat hun traditie wordt gerespecteerd." Daar zit het knelpunt. We moeten van onze christelijke traditie af. En de vele moslims in ons land moeten toch ook lid van het CNV kunnen worden? Dat het FNV er voor pleit, is nog enigszins voor te stellen. Daar is men tot de conclusie gekomen dat het opnemen van een islamitische vrije dag in de cao tot nog toe niet realiseerbaar is,

omdat er nog te weinig moslims lid zijn van een vakbond. Dus zodra er maar genoeg moslims van een vakbond zijn, zal het pleit voor een islamitische vrije dag spoedig gewonnen zijn. Het is een kwestie van tijd. Dat ook het CNV daarvoor pleit, toont aan hoe ver deze vakcentrale reeds van de christelijke traditie afstand heeft genomen. Nu zal men mij gelijk tegenwerpen dat het toch een uiting van christelijke barmhartigheid is om ook andersdenkenden een plaats te geven in het maatschappelijk bestel en om hen ruimte te geven om hun religieuze traditie vorm te geven. Maar onze traditie is – ondanks de vele aanslagen die er op gepleegd worden – nog steeds een christelijke. Moeten we die traditie dan maar helemaal prijsgeven? Wat komt er voor in de plaats als ‘het min of meer samenhangend geheel van religieus getinte grondwaarheden die gericht zijn op de natie’ (Ter Borg) verdwijnt? Het antwoord hoeft niet onduidelijk te zijn. Wat er voor in de plaats komt is een samenleving waarin tolerantie voor andersdenkenden hoog in het vaandel staat, maar waarin die tolerantie in intolerantie verandert als het de emancipatie in de zin van vrijheid en gelijkheid in de weg staat. En die samenleving kan niet meer uit de voeten met de christelijke traditie. Want die christelijke traditie gaat ten diepste uit van een andere vrijheid. Niet van de vrijheid van het individu die zijn leven inricht naar eigen inzicht en begeerte, maar van de vrijheid die er is in een Ander. Geen wonder dat in die van religie ontmantelde samenleving geloof nog slechts iets is voor het privé domein. Publieke uitingen daarvan passen niet meer. En al wil men andere religies daarin op dit ogenblik nog wel tegemoet komen, toch moeten ook zij maar niet denken dat zij op den duur zullen ontkomen aan ontzuiling en verdringing van de publieke religie naar de privé vertrekken. En als buitenlandse minderheden in onze cultuur willen integreren, dan betekent dat ook dat zij onze christelijke traditie moeten accepteren.

Vasthouden

Vasthouden aan de tweede feestdagen? Ja! Omdat ze behoren bij de christelijke traditie. Hoewel geen Goddelijke inzet, ze hebben mede de christelijke traditie van ons land bepaald. Daarom moeten we er aan vasthouden en ze niet laten verwisselen voor een islamitische feest-

dag. We kunnen – zonder daarbij in uitersten te vallen zoals daar helaas gebeurt als het om minderheden gaat – nog wel wat leren van islamitische landen. Zij laten zich hun traditie niet zo maar uit handen nemen. Dat zij daarbij niet schuwen het zwaard te hanteren, ook als het om christenen gaat, is niet de methode die wij moeten overnemen. Er zijn andere wapenen in die strijd. We hebben bidders nodig voor land en volk. Want ook het pleidooi om een

tweede feestdag in te ruilen voor een islamitische feestdag mag ons wel brengen tot de belijdenis:

*Wij hebben God op 't hoogst misdaan;
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja, wij en onze vaad'ren tevens,
Verzuimend alle trouw en plicht,
Vergramden God de God des levens,
Die zoveel wond'ren had verricht.*

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

In de schijnwerpers

“Knielen op een bed violen” van Jan Siebelink is voor de schrijver en de uitgever ongetwijfeld een groot succes geworden. Er zijn honderdduizenden exemplaren van verkocht, Siebelink kreeg de AKO-prijs en bovendien wordt zijn boek verfilmd.

Nu gelden de principiële bezwaren tegen de speelfilm in versterkte mate ten aanzien van de religieuze variant daarvan. Wat betrekking heeft op de dienst van God en daarom heilig is, mag niet zo maar nagespeeld worden. Helaas hebben tegenwoordig velen in orthodox-protestantse kring, onder invloed van de EO, allerlei vormen van drama, ook religieus drama, geaccepteerd. Dat is onmiskenbaar een van de negatieve aspecten van deze omroep.

Daarbij komt dat het boek van Siebelink veelal een overtrokken en soms ook karikaturaal beeld geeft van het paaueaanse milieu waarin hij opgroeide. Die elementen zullen in de film ongetwijfeld ook prominent aanwezig zijn. Juist die stimuleren immers de belangstelling van het grote publiek. Boek en film, zo kunnen we concluderen, dragen in hoge mate bij aan de negatieve beeldvorming over de zware calvinisten. “Wat een absurd geloof is dat toch”, zo zullen velen zich afvragen. “Hier en daar heeft het zelfs onmenselijke trekken”. Nu hebben we niet de behoefte om allerlei eigenaardigheden van ds. Paaue en zijn volgelingen te verdedigen. Vanwege zijn kerkelijk standpunt en vanwege zijn specifieke rechtvaardigmakingsleer was Paaue

duidelijk een buitenbeentje in de bevindelijk gereformeerde kring. Maar Siebelink doet de paaueaanse onrecht aan en die negatieve beeldvorming slaat ook op ons terug. In de brede samenleving weten velen nauwelijks het verschil tussen bijvoorbeeld de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Gereformeerde Gemeenten, laat staan dat men ds. Paaue en zijn volgelingen kan plaatsen.

In de smaak vallen

In het bijbelboek Handelingen wordt ons verschillende malen verhaald dat het volk de apostelen hoog achtte (Hand. 2:47 en 5:13). Maar meestal is de situatie anders. In Rome zei men tegen Paulus dat hij behoorde tot een sekte die overal werd tegengesproken. (Hand. 28:22). Is een dergelijke negatieve beeldvorming erg of moeten wij ons daar niets van aantrekken? In ieder geval zou het erger zijn wanneer wij een grote behoefte hadden om bij het Nederlandse publiek in de smaak te vallen. In evangelische kring zie je heel duidelijk tendensen in die richting. Dat leidt er gemakkelijk toe dat men de bijbelse boodschap nog verder aanpast aan de verlangens van de moderne mens. Maar wanneer er sprake is van misverstanden en karikaturen, is het zeker van belang ons best te doen om die uit de weg te ruimen. Een negatief imago van de bevindelijk gereformeerden werkt ook door in politieke en maatschappelijke discussies over bijvoorbeeld de positie van de reformatische scholen.

Van veel groter belang is het dat wij zelf door ons doen en laten geen oorzaak geven dat Gods Naam gelasterd wordt. Bij de behandeling van de eerste bede in onze catechismus wordt daar heel uitdrukkelijk aandacht voor gevraagd. Financiële malversaties en wangedrag op seksueel gebied krijgen vaak extra veel aandacht wanneer ze voorkomen in de “zwarte kringen”. Tot op zekere hoogte is dat begrijpelijk, want juist daar kon men toch beter weten. Maar vaak is er ook in de wereldse media een bepaalde gretigheid om dergelijke zaken breed uit te meten en liefst nog wat aan te dikken. In de jaren negentig was op dat gebied de stichting De Keursteen actief.

Ook in situaties wanneer onze gezindte, onze gemeenten, onze scho-

Onze bede moet zijn dat Gods Naam “om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde”.

len en andere instellingen negatief in het nieuws zijn, is het van belang om het contact met de media niet te schuwen. Uiteraard weet je dan dat er van de kant van de journalisten pijnlijke vragen te verwachten zijn. Ik heb de indruk dat er vanuit onze kringen tegenwoordig vaker en beter weerwoord wordt geboden aan de media. Vroeger kwam het regelmatig voor dat mensen, ook leidinggevenden mensen onder ons, weigerden om journalisten te woord te staan. Het was toch allemaal maar vijandschap wat hen dreef, zo redeneerde men vaak.

Een woord voor de wereld

Maar zo mag men niet met dergelijke verzoeken omgaan. Wij hebben ook een woord voor de wereld, al zou het een wonder zijn wanneer er nog iets goeds van ons zou mogen uitgaan. Onze bede moet zijn dat Gods Naam “om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde”. Daarbij mogen we wat zwart is in reformatische kring niet wit noemen. Onze mensen zijn niet beter dan anderen, al weten ze wel beter. Maar we moeten ons ook niet opstellen als verlichte refo's, die het allemaal toch wel een beetje ruimer zien en wat makkelijker nemen dan die bekrompen achterban waar de wereld zich regel-

matig aan ergert.

Bij journalisten die weinig kennis hebben van de reformatische wereld, is de kans groot dat onze woorden worden misverstaan en daardoor verkeerd of in ieder geval ongelukkig worden weergegeven. Het is dan ook verstandig om af te spreken dat je de tekst van het interview van te voren ter inzage krijgt. Dat geldt ook voor passages die opgenomen worden in bredere reportages en achtergrondverhalen. “Alles wat u uit mijn mond optekent, wil ik van te voren zien”, zo heb ik steeds tegen journalisten gezegd, wanneer ik benaderd werd. Daar heb ik geen slechte ervaringen mee. Ook wanneer de journalist haast heeft, is er tegenwoordig via e-mail altijd wel een mogelijkheid om de tekst onder ogen te krijgen en zo nodig te corrigeren. Uiteraard moet men daarbij niet willen terugkomen op hetgeen men in eerste instantie gezegd heeft. Wel is het altijd mogelijk de bewoordingen wat te nuanceren en de accenten in het betoog wat bij te stellen.

Zelfs buitenlandse media hebben soms belangstelling voor onze kringen. Deze zomer kreeg ik twee Scandinavische journalistes op bezoek die voor het Deense dagblad Jyllands-Posten (bekend vanwege de cartoons over Mohammed) een reportage maakten over die merkwaardige reformatische bevolkingsgroep in Nederland. Vanwege mijn zeer beperkte kennis van de Deense taal waren ze zelfs bereid mij de citaten in het Engels toe te sturen. Naast kranten en tijdschriften zijn er ook radio en tv. De SGP is de laatste tijd meer op het tv-scherm te zien dan voorheen. Zeker tijdens de verkiezingscampagne was dat het geval. Gezien de belangrijkheid van dit medium in de politieke arena is dat wel te plaatsen. Toch moeten we wel bedenken dat er duidelijk een relatie bestaat tussen het gebruik maken van de televisie en het accepteren daarvan in de huiskamer. Ook al zijn beide verschijnselen logisch nog wel van elkaar los te maken, psychologisch is die relatie er onmiskenbaar. Naarmate men zelf vaker op het scherm verschijnt, wordt in eigen kring de drempel voor tv-bezit duidelijk lager.

Refogeschiedenis

Ook in wetenschappelijke kring neemt de belangstelling voor de bevindelijk gereformeerden toe. Twee

jaar geleden promoveerde Nicolette Hijweege op een godsdienstpsychologische studie over “Bekering in bevindelijk gereformeerde kring”. Eind november werd aan de VU een symposium belegd over “De refogeschiedenis opnieuw bekeken”.

Niet altijd wordt bij dergelijke wetenschappelijke activiteiten de gereformeerde leer en de bevindelijke kring geheel recht gedaan. Hetzij omdat de wetenschapper een grote afstand moest overbruggen, hetzij omdat hij zich hier en daar mee liet slepen door bepaalde vooroordelen. Soms hebben we te maken met mensen die uit bevindelijk gereformeerde kring afkomstig zijn, maar zich daar meer of minder ver van verwijderd hebben. Het sprekerskorps op het VU-symposium had een hoog gehalte aan ex-Gergemmers.

Wellicht verklaart dat de kritische opmerkingen die door dr. J. Zwemer gemaakt werden over geestelijke keurmeesters. Of de bewering van dr. M. Wisse dat de bevindelijk gereformeerde spiritualiteit rond het avondmaal (zeg maar de terughoudendheid rond de avondmaalsdeelname) en de rooms-katholieke transsubstantiatieleer wel eens loten van dezelfde stam zouden kunnen zijn. Nu kun je bij wijze van hypothese van alles met elkaar vergelijken, maar of het ook zinvol is en inzicht geeft in de reële betrekkingen en verhoudingen, dat is een andere zaak. Dat geldt ook ten aanzien van deze tamelijk onzinnige vergelijking. Ook na dit symposium kunnen onze dominees met een gerust hart blijven preken over Zondag 29 en 30 van de Heidelbergse Catechismus.

Dr. G.J. van Klinken, als kerkhistoricus verbonden aan de Theologische Universiteit Kampen (PKN), vroeg op het symposium de aandacht voor de bevindelijke stroming in de Gereformeerde Kerken in de Groningse turfgebieden. In de periode tussen de beide wereldoorlogen ondergingen deze gereformeerden de aantrekkingskracht van de baptisten, het Leger des Heils en de Maranathabeweging van Johannes de Heer. Maar daarbij ging het bepaald niet om mensen van bevindelijk gereformeerde signatuur.

Toch waren die in de eerste decennia van de vorige eeuw in de Gereformeerde Kerken wel degelijk te vinden. Zij voelden zich daar echter steeds minder thuis. En vandaar dat in de loop der jaren predikanten, gemeenten of individuele gemeente-

leden met hun kerkverband braken en zich voegden bij de Christelijke Gereformeerde Kerken of de Gereformeerde Gemeenten. In dit verband kunnen de namen genoemd worden van de predikanten W. den Hengst, G. Wisse en C. Steenblok. Zij

voelden zich echter niet verwant met het Leger des Heils of de Maranathabeweging. Een kerkhistoricus zou dat toch moeten weten.

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

IN ORDE

Verkiezing ambtsdragers

Via de hoofdredacteur kwam een vraag bij mij terecht over de verkiezing van ambtsdragers, en dan in het bijzonder over de kandidaatstelling door de kerkenraad.

De vraagsteller is ouderling in een van onze gemeenten. Enkele centrale gedachten uit hetgeen hij schreef, worden hier eerst als inleiding weergegeven. Hij geeft uiting aan zijn zorg rondom de vraag: hoe voorzien we in de ambten? Hij beseft goed dat dit ten diepste Gods werk is, maar ook is er de werkelijkheid dat je er als kerkenraad toch steeds weer voor staat. Hoe moeten we omgaan met deze vaak moeilijke momenten op kerkenraadsvergaderingen? Wie kan wel, wie kan niet kandidaat gesteld worden? Wat mag en moet je in dit beraad zeggen? Laten we het gewicht van de heiligheid van het ambt genoeg wegen? Als ambtsdragers niet meer zijn die ze behoren te zijn, wat zal er dan van de gemeente worden? Is het verantwoord om soepeler te zijn in het kandidaatstellen voor diaken dan voor ouderling? Zijn het niet beide ambten van Christus? Hoewel onderscheiden in bediening, zijn ze toch in principe gelijk? Hoe moeten we omgaan met het wel of niet deelnemen aan de bediening van het Heilig Avondmaal van een eventuele kandidaat? En welke kennis moet er zijn van het geestelijke leven?

Vervulling van de ambten

Het is een heel wezenlijke zaak die hier aan de orde gesteld wordt. De vervulling van de ambten is van groot belang in de gemeente des Heeren. Tegelijk is het zo'n tere aan gelegenheid. De apostel Paulus schrijft aan Timotheus: 'En hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele

getuigen, betrouw dat aan getrouwe mensen welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leren' (2 Tim. 2:2). De kandidaatstellingsvergadering en een vergadering waarin een kerkenraad moet beslissen over een verzoek om een attest zijn wel de meest gewichtige van alle kerkenraadsvergaderingen. Wat hebben we in zulke vergaderingen wel in het bijzonder het licht en de leiding van 's Heeren Geest nodig.

Er zijn rondom deze vraagstelling verschillende zaken waar we op moeten letten. Inderdaad moeten we ten eerste beseffen dat Christus Zelf als de Koning van Zijn kerk Zijn gemeente regeert. Dat doet Hij door de door Hem ingestelde ambten. Hijzelf is het dan ook, Die aan Zijn gemeente ambtsdragers geeft. Wel moeten we bedenken dat dit niet een

De leiding des Heeren moet het eerste zijn.

Die te mogen ervaren, daar moet het ons het meeste om gaan.

automatisme is. Zo waren er in het verleden velen die ambten vervulden in de kerk. En er zijn er vandaag velen die kerkelijke ambten vervullen in allerlei kerken. Maar we kunnen niet zeggen dat dit vandaag en ook niet dat dit in het verleden altijd vanuit 's Heeren gunst was. Het verval in de kerk is vaak bij de ambtsdragers begonnen. Velen hebben een ambt bekleed zonder dat ze de vreze des Heeren deelachtig waren of die zelfs maar bedoelden. En zo is de praktijk in veel kerken nog. Dat is niet nieuw, want we weten uit Gods Woord van valse profeten en valse apostelen.

Daarom is juist rondom het voorzien in de ambten de bijzondere leiding van de Heilige Geest onmisbaar. En de afdruk daarvan in het hart. Zo vraagt het bevestigingsformulier het immers ook. Dat is zo persoonlijk en teer; te mogen weten door het innerlijk getuigenis van de Heilige Geest dat de Heere Zelf roept en afzondert. Daartoe is het gebed zozeer van node. Van de kerkenraad, van de betrokkene en ook van de gemeente.

Leiding en orde

De leiding des Heeren moet het eerste zijn. Die te mogen ervaren, daar moet het ons het meeste om gaan. Naast het innerlijk getuigenis van de Geest is daartoe absoluut noodzakelijk dat we naar het Woord en de orde van de kerk handelen. De Heere wil dat in Zijn gemeente alles met goede orde en stichting toegaat. Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis wijst in artikel 31 op de noodzaak hiervan. De wettige verkiezing door de kerk onder de aanroeping van de naam Gods is noodzakelijk. Alleen in die weg kan de wettig verkozene "getuigenis hebben van zijn beroeping om van haar verzekerd en gewis te zijn dat zij van de Heere is".

Wij kennen in ons kerkelijke leven naar uitwijzen van het Woord des Heeren drie ambten: predikant, ouderling en diaken. Deze ambten zijn nadrukkelijk onderscheiden. De inhoud van de roeping tot het predikambt is wezenlijk een andere dan de inhoud van de roeping tot het ouderlingenambt. Een dienaar des Woords moet immers het heilige Woord Gods verkondigen, de sacramenten bedienen, in de openbare gebeden voorgaan, herder van de kudde Gods zijn. De ouderling is tot het geestelijke regeerambt geroepen. Opzicht en ambtelijke zorg zijn hem toebetrouwd. Binnen ons kerkelijk leven komt daar vaak ook bij het verzorgen van leesdiensten en, zeker in vacante gemeenten, andere diensten die feitelijk bij een predikant horen. Het diakenambt is het ambt der barmhartigheid om de noodduftigen op christelijke wijze te bedienen en hen ook vanuit het Woord troostrijk bij te staan. Zeker in kleine gemeenten wordt onder ons van diakenen nogal eens verwacht dat ze de ouderlingen in enige taken, zoals de huisbezoeken, bijstaan.

Het zijn alle drie ambten van Christus ingesteld. En als het goed is, wordt iedere ambtsdrager van Christus geroepen. Ieder dient ook in de

heilige gemeente Gods. Gezamenlijk zijn de ambtsdragers geroepen de gemeente te regeren en te leiden. Daarin ligt eenheid. Maar vervolgens zijn er ook principiële verschillen. Die moeten we niet wegvakken. Ook niet die tussen ouderling en diaken. Onze kerkorde brengt in zekere zin zelfs een groter verschil aan tussen de diaken enerzijds en de ouderlingen en dienaren des Woords anderzijds dan tussen de ouderlingen en de predikanten. De diakenen worden namelijk (in de grotere kerkenraden) niet altijd tot de kerkenraad gerekend door onze DKO.

Wanneer we het wezenlijk welzijn van de gemeente(n) begeren te zoeken, kan het niet anders dan dat het voorzien in de ambten ons een zaak van groot gewicht is. Moge het ons maar biddend bezig houden. Het is toch van groot gewicht dat ook in

onze tijd de lijn der vaderen doorgetrokken wordt. Dat een eenvoudig en ootmoedig leven naar en bij het Woord bevorderd wordt. Dat de doorleving van de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid voorgestaan wordt. Wanneer een kerkenraad bijeenkomt en er moeten kandidaten gesteld worden voor de ambten, dan is dat in het bijzonder een gewichtige vergadering. Het gebed zal vooraf moeten gaan. Van de ambtsdragers persoonlijk in de binnenkamer, en van het college van kerkenraadleden dat in vergadering bijeenkomt. Ook mag gevraagd worden het gebed van de gemeenteleden. En in het openbare gebed op de voorafgaande zondag zal deze zaak toch ook een plaats behoren te hebben.

(wordt vervolgd)

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

Het boek kan worden besteld bij de heer S. Kooistra, Dwarswijk 360, 9202 CA Drachten of telefonisch (0512) 366 188.

Rijssen,

ds. D. de Wit

W. à Brakel, "Stil vertrouwen" hertaald en ingeleid door Dr. C.R. van den Berg. Uitg. De Groot Goudriaan, Kampen, ISBN 9061409551, 91 blz., € 9,90.

Voor ons ligt een klein en handzaam boekje, met een bijzonder rijke inhoud. Het zijn drie brieven over de opwekking tot geloof, geschreven door de bekende vader Brakel. Die is het bekendst door zijn uitvoerige "Redelijke Godsdienst", maar hij heeft nog meer geschreven, onder andere drie brieven waarin Brakel ingaat op aan hem gestelde vragen. Die brieven zijn in dit boekje gebundeld. Het is een bijzonder nuttig boekje geworden. De zaken waarover het hier gaat zijn nog volop aan de orde. Omdat een recensie uiteraard beperkt van omvang moet zijn, doen we slechts een greep hier en daar. Over het geloof: "Het is een begeerte van het hart, die uitgaat naar Jezus, een onderhandeling des harten met Hem, aan Wie de ziel haar ellende verklaart. Het is het geloof aan de volheid van Jezus voor al haar ellende, haar begeerte om Jezus tot haar rantsoen (losprijs) en gerechtigheid te hebben en zich over te geven aan Hem. En als Jezus zo wordt aangenomen, geeft die kennis kracht om afkeer te hebben van de zonde, en de liefde te verwekken tot de wil van God, om Hem onderworpen te zijn." Brakel schrijft ook over de verachtering in de genade, waarin men soms geheel kan wanhopen aan zijn staat. Brakel geeft Schriftuurlijk onderwijs aan hen die zich in die droeve toestand bevinden, waarin de ziel als onder een wolk leeft. "In die staat van verwarring heeft een bekeerde doorgaans tussenpozen. Zijn ogen zien soms zeer droevig naar de hemel, om te zien of er nog genade is. Hij zucht en wordt soms weemoedig en versmelt in tranen. Krachtige gebeden worden uitgestort en men kleeft Jezus aan". Zo kan iemand na een soms langdurige tijd van verachtering opnieuw komen tot de zielsgemeenschap met God, in en door Christus. Soms kan men zelfs spreken van een "tweede bekering" en die is smartelijker dan de eerste bekering. In dit handzame boekje vindt

BOEKENNIEUWS

Ds. J. Mol, Levende hoop, Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Drachten, ISBN 90-5551-414-1, 132 blz. € 12,50

Voor mij ligt een bundel met een zevental preken van ds. J. Mol. Het is de eerste prekenbundel met preken van onze geliefde broeder. Het initiatief hiertoe ligt bij de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Drachten. Hier heeft ds. Mol vanaf 1992 tot 1999 hulpdiensten mogen verrichten. De uitgesproken preken, die van de band zijn overgenomen, komen ook uit deze periode. Na Drachten heeft ds. Mol ook geruime tijd in Rijssen-West hulpdiensten mogen verrichten. Als emerituspredikant mocht hij zo onder ons zijn plaats hebben. En die heeft hij nóg, ook al kan hij niet meer voorgaan. Door dit boekje hopen we van harte dat zijn prediking onder ons gehoord mag blijven worden in de leesdiensten, en overdacht mogen worden thuis.

Het is een prediking waar we ons aan kunnen toevertrouwen. Eerlijk wordt aangegeven wie wij in Adam geworden zijn én hoe de levende hoop door soevereine wederbarende genade te verkrijgen is. In de preken wordt deze hoop verkondigd in

en door Christus als de enige en volkomen Zaligmaker, Die ons alleen met God verzoenen kan. Nadrukkelijk wijst ds. Mol erop dat er dan wel wat in het hart gebeuren moet. Dat we door genade leren kennen dat God rechtvaardig is en wij doemwaardig. Teer wordt gepreikt hoe Gods kinderen zichzelf hebben leren afschrijven in een weg van ontdekking en hoe er één Naam overblijft. Het is hier niet de plaats om hele stukken preek te citeren. We zouden het boekje daardoor zeker tekort doen. Neemt u het zelf ter hand! Voor de prijs hoeft u het niet te laten en u steunt er tevens, zeker bij aanschaf voor het einde van het jaar, het bouwfonds van de gemeente Drachten mee.

Ds. Mol zou het me kwalijk nemen als ik in hem zou eindigen. Om het met zijn woorden te zeggen: niets uit ons, alles uit Hem, zo reist de kerk naar Jeruzalem! En dát wacht nog. Om het toch met de woorden uit één van de preken te zeggen: daar zullen ze groen en fris zijn tot in alle eeuwigheid. Altijd Gode tot eer. Hem bedoelen en nooit meer zichzelf. De bede van ds. Mol is dat de gezegende Middelaar geve dat deze preken, uit genade, mogen strekken tot verheerlijking van Zijn Naam en tot zaligheid van onze zielen.

men geestelijke medicijn, balsem uit Gilead, die geheel geput is uit de Schrift. Dit is zonder meer goede kost, van harte aan te bevelen.

Zwijndrecht,

F. van Holten

Ds. P. van Ruitenburg,
"Een hele verandering"
Uitg. Den Hertog - Houten,
ISBN 90 331 1970 6, 71 pag.,
€ 9,50.

Over de bekering van de zondaar is al veel geprekeet en geschreven. En dat moet zo blijven!

Johannes de Doper en de Heere Jezus hebben in

hun prediking de bekering op een indringende manier aan de orde gesteld. Het is daarom verblijdend dat broeder Van Ruitenburg zich in heeft gespannen om over dit bijbelse onderwerp een boekje te schrijven. Onder de titel "Een hele verandering" met als onderschrift "als God je bekeert" wordt ons in kort bestek veel aangereikt. In het voorwoord merkt de auteur op dat dit boekje in het kort beschrijft wat bekering inhoudt. Hoe zondaren God gaan ontmoeten en "in hun gemis" worden gezet. Het gaat over gebrokenen van hart voor wie het gebed geen formaliteit meer is en de Bijbel niet langer een duister boek. Er is leven in de ziel gekomen!

Met een enkel kernwoord wordt de inhoud van een hoofdstuk aangegeven: tegenwerking, schuldbelijdenis, gevoel of geloof, vergeving enz. Op de spiegelde bladzijde staan steeds Bijbelteksten die verband houden met het stukje op de andere bladzijde. Een enkele keer treffen we een gepast gedicht of ander citaat aan. De schrijver weet de boodschap op een heldere en prettig leesbare manier over te brengen.

De boodschap komt ook dichtbij door de vorm waarin de stukjes geschreven zijn. Veel stukjes zijn geschreven in de eerste persoon: "Ik durf niet te zeggen dat ik Jezus ken en ik vind het nogal wat om te zeggen dat mijn zonden vergeven zijn. Toch wordt mijn hart soms warm als ik hoor dat de Heere Jezus gekomen is om zalig te maken dat verloren is'.

Je komt ook regelmatig een "nadenkertje" tegen: "Het is slecht om jonge christenen te verwennen. Ze kunnen voor het leven verknoeid worden doordat ze in de watten zijn gelegd. "Verkeerd gebakerd" noemden ze dat vroeger". Het zou fijn zijn als dit

boekje over zo'n belangrijke zaak in de handen van onze jongeren terecht kwam. Ook voor ouderen is er veel in te vinden. Daarbij gaat het niet om een diep dogmatische uitwerking van het thema maar de schrijver bedoelt de boodschap aan het hart te leggen. Inderdaad, een boekje om rustig te lezen en te herlezen.

Woerden,

ds. W. Harinck

Ds. P. Blok,
"Gedachten bij de Bron"
Uitg. Gebr. Koster, Barneveld.
ISBN 90-5551-366-0. 151 pag.,
€ 9,50.

De gedachten van de mens zijn verborgen. Ze kunnen in het onderbewuste meegenomen worden en plotseling voor de aandacht gebracht worden. Zulke gedachten kunnen ons doen schrikken. Ze kunnen ook blijdschap schenken. De schrijver van het boekje *Gedachten bij de Bron*, de emeritus-predikant ds. P. Blok, schrijft in het voorwoord: "Het is een genadewonder als God inwerkt op de gedachtewereld van de mens. Dan stelt Hij ons leven voor ogen. Een leven zonder God, van veel bemoeienis van God, van verdraagzaamheid en bewaring. Dan wordt de zin van de gedachten gericht op God, of Zijn Woord en Zijn dienst". Het oogmerk van de 52 in de vorm van korte artikelen weergegeven gedachten is om uit die Bron van Gods Woord te putten.

Alle stukjes (meestal twee à drie bladzijden) hebben een titel en eindigen met een psalm. Het zijn gedachten over tijd en eeuwigheid, over zonde en genade.

De schrijver gebruikt over het algemeen korte zinnen en hanteert geen moeilijk taalgebruik. Toch herbergt iedere zin betekenis, die tot nadenken stemt. Een klein stukje als voorbeeld. Het gaat over *gemis*: "Gemis? Vanwaar komt het ware gemis? Het is vrucht van het werk van de Heilige Geest. Deze ontdekt aan het ware Godsgemis. Daaruit verwekt de Heilige Geest de werkzaamheden en die vragen om vervulling. Hoe krijgt de ziel weer deel aan God? Het ware gemis kan niet vervuld worden met werkeiligheid. Het kan niet hersteld worden door eigen betaalmiddelen. In het beterschap beloven kan geen oplossing worden gevonden. Het ware gemis kan alleen door God Zelf vervuld worden. Daarom worden de ware Godmissers gewezen naar de weg van de gemeenschap in en door Christus. De persoon van de Middelaar wordt dierbaar en noodzakelijk. De ziel krijgt geen oplossing

van het gemis, totdat ze volmaakt met God Drie-enig wordt verenigd. De Heilige Geest voert na elke bekendmaking van Christus terug in het gemis. Dat doet een levende betrekking op Hem ervaren, Die de hemelen doorgaan is'.

Al met al 52 onderwijzende, bemoedigende, maar ook waarschuwende meditaties, die we u van harte aanbevelen. De Heere schenke er Zijn onmisbare zegen over.

Dirksland,

ds. J. Schipper

Ds. P. Blok,
"Hoor naar Israël, uw vader"
Uitg. Gebr. Koster, Barneveld.
ISBN 90-5551-365-2. 319 pag.,
€ 20,50.

Een nieuwe prekenbundel verscheen van ds. P. Blok onder de titel *Hoor naar Israël, uw vader*. De bundel bevat 17 preken over Jakob, die op zijn sterfbed afscheid neemt van en spreekt tot zijn

zonen. De titel is genomen uit de eerste verzen van Genesis 49, waar Jakob zijn zonen tot zich roept. Daarover handelt de eerste preek: "Op zijn sterfbed spreekt Jakob niet meer over Jakob, maar over het genadewonder in zijn leven. Daarom zegt hij: "Hoor naar Israël, uw vader". Israël? Deze naam heeft hij niet bij zijn geboorte gekregen. Deze naam kreeg hij ook niet in de wedergeboorte, anders zou hij in enkele dagen groot zijn geworden. Het genadeleven is na enkele dagen nog niet volwassen. Tussen Bethel en Pniël ligt twintig jaar. Israël wil ons toch heel wat zeggen. Die naam heeft hij ook niet gekregen toen hij vastliep te Bethel. Toen wist hij dat er een mogelijkheid was om zalig te worden en liet de Heere een ogenblik zien dat er hulp was besteld bij een held, Die verlossen zou". De naam Israël zou pas geopenbaard worden te Pniël. Daarvoor moest een zaak geleerd en ervaren worden: "Hij moest prijsgeven waaruit hij had geleefd".

U begrijpt: veel onderwijs kunt u verkrijgen uit deze op schrift gestelde bijbellezingen. Onze oude broeder laat ons hierin zien dat in het leven en sterven van Jakob de weg ligt verklaard, die de Heere Zijn volk doet gaan. Moge dit onderwijs gezegend worden tot nut der zielen op reis naar de eeuwigheid.

Dirksland,

ds. J. Schipper

■ Beroepingswerk

Beroepen:

Te Aagtekerke:

ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht;

Te Aalst en te Leerdam:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Te Hendrik-Ido-Ambacht:

ds. G. Clements te Gouda;

Te Nieuwdorp en Utrecht:

ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;

Te Stolwijk:

ds. A.H. Verhoef te St. Catharines (Canada);

Te Terneuzen: ds. W. Harinck te Woerden;

Bedankt:

Voor Zwijndrecht:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk.

■ AFSCHIED VAN DS. G. HOOGERLAND

Op D.V. **maandag 1 januari 2007**, 's avonds om half zeven, zal ds. G. Hoogerland afscheid nemen als herder en leraar van de gemeente van Drachten vanwege zijn vertrek naar Kruiningen. Deze dienst zal worden gehouden in het eigen kerkgebouw, de Jeruzalemkerk, De Singel 42, Drachten.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS KAMPEN OP 12 OKTOBER 2006 TE KAMPEN

Ds. G. Hoogerland opent de vergadering met het laten zingen van Psalm 119:83. Hij leest vervolgens Corinthe 13.

Te memoreren gebeurtenissen

Op 30 augustus 2006 is in de gemeente Kampen overleden ouderling M.C. van der Spek. Vanaf 1964 tot zijn overlijden diende hij de gemeente van Kampen, waarvan de eerste 4 jaar als diaken en daarna als ouderling. Vanaf 1964 was hij tevens scriba van de gemeente Kampen, tot januari 2006.

Op 14 september 2006 is uit dit leven weggenomen oud-ouderling M. Beens van Genemuiden in de leeftijd van 86 jaar.

Openingwoord

Ds. Hoogerland spreekt een kort openingswoord uit naar aanleiding van het voorlezen Schriftgedeelte.

Rapport van de door de PS Oost ingestelde commissie inzake SVRO

Dit rapport handelt in hoofdzaak over het nieuwe bestuursmodel dat per 1 januari 2007 gerealiseerd moet zijn. Vanaf dat moment is er geen directie en geen bestuur meer, maar een Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht. In de laatste vergadering van de PS Oost is een commissie ingesteld om de Raad van Advies van de SVRO te adviseren en aan de betrokken classes en de Synode te rapporteren.

De voorzitter van deze commissie geeft een toelichting op het rapport van deze commissie aan de classis. De belangrijkste vraag is, hoe we als kerk via de nieuwe Raad van Advies op het gebied van de identiteit maximaal invloed kunnen hebben in het nieuwe bestuursmodel.

Een belangrijk voorstel is om de Raad van Advies instemmingsrecht te geven bij het benoemen van de leden van de Raad van Toezicht. Gelet op de belangrijke zaken die aan de orde komen is het van belang dat de huidige vacatures in de Raad van Advies zo snel mogelijk worden ingevuld. Na deze toelichting worden er enige vragen vanuit de vergadering gesteld. Gevraagd wordt of het moeilijk zal zijn om grip te blijven houden op identiteit. De voorzitter van de commissie wijst erop dat het deputaatschap DMZ wegens heeft gezocht het toezicht op de identiteit vanuit de kerk zo veel mogelijk te handhaven. De adviezen van DMZ worden bij het opstellen van nieuwe statuten daarin verwerkt.

Vanuit de vergadering wordt onderstreept het in het rapport aangegeven belang van slagvaardigheid van de nieuwe Raad van Toezicht. Goede kennis van zaken is van belang.

De classis spreekt zijn vertrouwen uit in de voorstellen van de commissie. De Raad van Advies kan op deze weg verder gaan en de bestuursstructuur gestalte geven op de wijze als in het rapport is aangegeven. In de twee vacatures in de Raad van Advies worden op voorstel van het moderamen benoemd de ouderlingen J. van Buuren uit Nunspeet en F.J. Verweij uit Kampen.

Rapporten kerkvisitatie

Preses stelt de behandeling van de rapporten van de kerkvisitatie aan de orde. Naar aanleiding van deze rapporten wordt er gesproken over bij één van de kerkenra-

den levend gewetensprobleem inzake de wijze waarop men verplicht is mee te werken aan een vorm van fondswerving ten behoeve van de emerituskas die vergelijkbaar is met een pensioenfonds, alsmede over de bezwaren die bij een andere kerkenraad bestaan tegen het ondertekenen van het ondertekeningsformulier voor ambtsdragers. Verder wordt naar aanleiding van één van de rapporten de wenselijkheid uitgesproken dat de door het deputaatschap DMZ georganiseerde GTA-avonden (Gerichte Toerusting Ambtsdragers) ook op een beter voor de gemeenten in het noorden bereikbare plaats worden belegd. Een verzoek dien-aangaande zal naar het deputaatschap uitgaan.

Rapport van de classisdiakenen

Geen der afgevaardigden heeft vragen hierover. Preses bedankt de betreffende diakenen voor het keurig overzichtelijk rapport en wenst hen Gods zegen toe over de arbeid.

Rapporten appelschriften

Deze worden besproken en de genomen besluiten worden aan de appellanten meegedeeld.

Vertrek ds. G. Hoogerland

Preses stelt het punt van zijn vertrek uit de classis aan de orde en geeft hiervoor de leiding van de vergadering over aan assessor-preses ds. A. Schot.

Hierop worden de bescheiden overgelegd die de kerkorde voorschrijft bij het vertrek van een predikant uit een classis. Ds. Schot spreekt ds. Hoogerland kort toe. Hij wijst op het vele werk dat in de achterliggende periode door ds. Hoogerland mocht worden verricht. Het werk in een eerste gemeente is altijd veel. Daarnaast was er het werk in 4 consulentengemeenten. De Heere heeft krachten gegeven om het te doen. Bij alle verscheidenheid van taken was de belangrijkste taak de verkondiging van Gods Woord. Een zaaier ging uit om te zaaien, ook in Drachten en in de andere gemeenten van de classis. Veel zaad ging verloren, vanwege de vogelen des hemels die het opaten, vanwege de steenachtige plaatsen en vanwege de aanwezigheid van de doornen die het verstikten. Soms leek het vrucht te hebben, maar het verwelkte omdat het niet veel diepte had. Echter, wat ontroerend dat een ander deel – hoe groot dat deel was, weten we niet – in de goede aarde viel. De Heere heeft harten geopend om dat zaad te ontvangen. Soms denken we: waar is het zaad toch gebleven? Misschien mag dat later nog ontkiemen. In het natuurlijke kan zaad zelfs na 80 jaar nog ontkiemen. Dat beeld is bemoedigend voor Gods knechten. We

wensen dat u dat nog lange tijd in Kruiningen mag doen. Voor ons betekent het droefheid. Voor u is er naast droefheid ook blijdschap, want u mag teruggaan naar uw geboortestreek Zeeland. We besluiten met de bede van Mozes in Psalm 90 vers 16: "Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen." De vergadering zingt hierop op voorstel van ds. Schot ds. Hoogerland toe uit deze psalm, berijmd het 9^e vers.

Hierna ondertekent ds. Schot de akte van ontslag en reikt deze uit aan ds. Hoogerland.

Ds. Hoogerland zegt ds. Schot hartelijk dank voor de gesproken woorden en voor hetgeen de vergadering hem heeft toegezongen. Het is hem een wonder dat men hem niet gaarne ziet vertrekken en dat Drachten hem heeft willen verdragen. Ook is hij dankbaar dat hij zo in de achterliggende jaren met de classis en de kerkenraden mocht optrekken. Er zijn, als hij zich niet vergist, geestelijke banden gevallen die nooit zullen breken. In enkele bewoordingen vertelt ds. Hoogerland hoe hij gewillig werd gemaakt om Drachten te verlaten en het beroep naar Kruiningen, welke gemeente een jaar geleden op zijn hart werd gebonden, aan te nemen. Het is zijn hartelijke begeerte om ook daar de

schoonheid van Koning Jezus te mogen grootmaken.

Verdeling consulentenschappen

Deze worden als volgt verdeeld: Ds. Hakvoort: Kampen, Emmeloord en Oudemirdum. Ds. Schot: Genemuiden, Hoogeveen en Zwolle. Ds. Tanis: Groningen, Lelystad en Urk. Ds. Bakker: Drachten, Marknesse en Nunspeet. De vergadering gaat akkoord met dit voorstel.

Aanwijzen roepende kerk

De datum voor de voorjaarsvergadering in 2007 wordt vastgesteld op D.V. 22 maart te Kampen, aanvang 10.00 uur. Urk is bij toerbeurt de roepende kerk.

Sluiting

Preses wijst erop dat we opnieuw in broederlijke eenheid mochten vergaderen. Hij spreekt de wens uit dat de Heere in het toekomende met de classis Kampen optrekke en dat de broederlijke liefde in de gemeenten in het hoge noorden blijve. Hierna verzoekt hij oud. Van der Groot van de roepende kerk te eindigen. Deze laat zingen Psalm 119 : 88, waarna hij voorgaat in dankgebed. Hierna sluit de preses de vergadering.

Namens het moderamen:
J. Bonhof, scriba

Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Havenweg 9. Medewerkenden: mannenkoor "Rehoboth" uit Klaaswaal en mannenkoor "Elim" uit 's-Gravenpolder.

Ds. G.J. van Aalst hoopt deze avond te leiden en een meditatie uit te spreken.

Collecte voor: bouwfonds Geref. Gemeente te Klaaswaal.

Krimpen a/d IJssel

Datum: **23 december**, aanvang: 19.30 uur.

Locatie: Seba-kerk van de Geref. Gemeente. Medewerkenden: alle Seba-koren en enkele instrumentalisten. Algehele leiding: ds. P. Mulder. Collecte t.b.v. Deputaatschap Bijzondere Noden.

Terwolde-De Vecht

Datum: **15 december**, aanvang: 19.30 uur.

Locatie: kerk van de Gereformeerde Gemeente, Avernoordseweg 32.

Medewerkenden: twee plaatselijke koren en het Apeldoorns mannenkoor "Jubilato Deo". Ds. D.W. Tuinier zal de avond openen en een meditatie verzorgen. Collecte voor: verbouw van het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, aldaar.

Tilburg

Datum: **23 december**, aanvang: 19.30 uur.

Locatie: evangelisatiepost te Tilburg, Offenbachstr. 105.

Medewerkenden: mannenkoor "Ons genoegen" uit Poederooijen. Evangelist H.J. van den Boogaart heeft de leiding. Collecte t.b.v. het nieuwe inloopcentrum te Tilburg.

Zoetermeer

Datum: **16 december**, aanvang: 19.30 uur.

Locatie: Vredekerk van de Geref. Gemeente, Zwaardslootseweg 44 (hoek Europaweg).

Medewerkenden: gemengd koor "Deo Favente", jongerenkoor "Cantate Domino" en jeugdkoor "Looft den Heere". De algehele leiding wordt verzorgd door ds. A.B. van der Heiden.

BERICHTEN

■ KERK(SAMEN)ZANGAVONDEN

Amsterdam-Centrum

Datum: **22 december**, aanvang: 19.30 uur.
Locatie: evangelisatiepost "Bij Simon de Looier". Medewerkenden: mannenkoor "David" uit Lisse en een muziekensemble. Evangelist J. Krijgsman heeft de leiding, die ook een meditatie zal houden.

Gouda

Datum: **16 december**, aanvang: 19.30 uur.
Locatie: kerk Geref. Gemeente, Ronsseweg 1-3. Medewerkenden: gemengd koor "Sursum Corda", jongerenkoor "Da Capo" en kinderkoor "Jong Sursum Corda".

Ds. G. Clements zal spreken over de Adventstijd.

Hardinxveld-Giessendam

Datum: **23 december**, aanvang: 19.00 uur.
Locatie: kerk Geref. Gemeente, Buitendams 118. Medewerkenden: kinderkoor "Harpe Davids", meisjeskoor "Talitha" en gemengd

koor "Harpe Davids".

De leiding is in handen van ds. W.J. Karels.

Klaaswaal

Datum: **16 december**, aanvang: 19.30 uur.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 17 DECEMBER 2006

Aagtekerke 14.30 uur ds. De Heer; Aalburg 18.00 uur ds. L. Blok; Alblisserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 15.00 uur ds. De Wit; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. Golverdingen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds.

Visscher; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Van Dieren; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.00

uur ds. Clements; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 10.00 uur ds. J. Karels en 17.00 uur ds. Tuinier; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 15.00 uur ds. Schreuder; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 19.00 uur ds. Schot; Enter 15.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. Driessen; Groningen 10.00 en 15.30 uur ds. Tanis; Haamstede 18.30 uur ds. Moens; Haarlem 10.00 en 16.00 uur stud. De Waard; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Herkingen 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Van Manen; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Veenendaal; Hoofddorp 18.30 uur stud. De Waard; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Kamperland 14.00 uur ds. Verweij; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. Labee; Krabbendijke 9.30 uur leesdienst en 14.00 en 18.00 uur ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 18.30 uur ds. M. Karens; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Mijdrecht 15.30 uur ds. Bakker; Moerkapelle 9.30 (doventolk) en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Meeuse; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 18.30 uur ds. Kleppe; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. Boogaard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostkapelle 18.30 uur ds. Van Gelder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 14.30 uur ds. Van Manen; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 19.00 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 14.30 uur ds. Van Krimpen; Rhenen 10.00 en 17.30 uur leesdienst; Ridderkerk 9.30 uur ds. Baaijens en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Ridderkerk-Slikkerveer

19.15 uur ds. Van der Net; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Van Dijk; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Hoogerland; Scherpenzeel 18.30 uur ds. Van Belzen; Scheveningen 16.30 uur ds. Paul; Soest 9.30 en 19.00 uur ds. Bakker; Spijkenisse 16.30 uur ds. Baaijens; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 19.00 uur ds. Visscher; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 14.30 uur ds. Van Gelder; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Baan en 18.00 uur stud. Labee; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwolle 9.30 uur ds. Kleppe en 19.00 uur ds. Tanis.

DINSDAG 19 DECEMBER 2006

Aalburg 19.30 uur ds. Mondria; Borssele 19.30 uur stud. De Waard; Oud Beijerland 19.30 uur ds. Van Krimpen (bijbellesing); Rilland-Bath 19.30 uur ds. Baan; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Westzaan 19.30 uur ds. Hakvoort.

WOENSDAG 20 DECEMBER 2006

Doetinchem 19.30 uur ds. De Wit (bijbellesing); Hoogeveen 19.30 uur ds. Van Dieren; Meeuwen 19.30 uur ds. Van Belzen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Schipper; Opperdoes 19.30 uur stud. Labee; Utrecht 20.00 uur ds. Schot; Zeist 14.30 uur ds. Van Ekeveld (huw.bev.).

DONDERDAG 21 DECEMBER 2006

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Schot; Naaldwijk 19.45 uur ds. Baan; Nijkerk 19.30 uur ds. Mondria; Stolwijk 19.30 uur ds. Hakvoort.

VRIJDAG 22 DECEMBER 2006

Lisse 13.30 uur ds. Neele (huw.bev.); Melissant 14.00 uur ds. Van Manen (huw.bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingsdagen: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open.

U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw iDe Broni, Oude Barreellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00 – 15.00 uur, donderdag van 15.00 – 21.00 uur en zaterdag van 11.00 – 15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

ADVERTENTIES

TE KOOP: Orgel: **Johannes Opus 18**
2 klavier van 5 octaaf en volledig
pedaal. Vraagprijs: € 250,=
Voor meer inlichtingen,
tel. 0113-340078

Te huur **ruime vakantiewoning**
in **Zuid-Alberta**, Canada,
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

Bij ons is verschenen en leverbaar:

Ds. Joh. Verschuier: Waarheid in het binnenste

nu € **34,-** na 1-1-07 € **38,-**

Ds. Oct. Winslow: Morgengedachten à € **24,95**

Ds. Oct. Winslow: Avondgedachten à € **29,95**

WB BOEKHANDEL-UITGEVERIJ VAN WIJNGAARDEN
Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE Barneveld
Tel/Fax: 0342-417335

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

*Identiteit
Kwaliteit!*

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 59
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

AAN ALLE VRIENDEN VAN HEIDELBERG EN DORDRECHT

HARTELIJK DANK!

Door uw steun mochten we in 2006 weer enkele boeken vertalen en drukklaar maken voor het Duitstalig gebied, het land der Reformatie. Een steeds groter wordende groep lezers, waar we ons geestelijk mee verbonden voelen, vraagt nadrukkelijk om de gereformeerde lectuur van de oude schrijvers.

Het is een grote vreugde om het schone Bijbelse onderwijs van Gods knechten, die nog zo helder spreken nadat zij gestorven zijn, door te geven aan onze oosterburen. In het land der Reformatie zijn deze boeken niet meer te verkrijgen. De geestelijke nood in Duitsland is heel groot. Het bestuur probeert een evenwichtige serie boeken uit te brengen die recht doet aan het waarachtige, Bijbelse getuigenis. We mogen dat onze oosterburen niet onthouden. Met uw hulp en onder de inwachting van Gods zegen willen we deze opdracht blijven uitvoeren.

Dit jaar mochten we samen met de Duitse drukkerij en uitgeverij drie nieuwe titels uitbrengen in het Duits:

- **De waarachtige bekering**, ds. Th. Watson - **De vreugde van het geloven**, ds. M. Henry - **Psalmberijming**, M. Jorissen.

In voorbereiding zijn: **Het gekrookte riet**, R. Sibbes en **De orde des Heils**, ds. W. à Brakel. Dit kan alleen met de steun van onze achterban!

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

Wilt u een gift overmaken?
5489.87.920

Secretariaat: M. Timmermans, Maasdijk 347,
4264 AN VEEN. Telefoon: 0416 - 691788,
fax 0416 - 697625. E-mail: svvhed@klixsafe.nl

Drempelvrije vakantie?

Jachthuis - Texel

2 luxe drempelvrije vakantiewoningen onder 1 kap, 7 en 8 persoons. Per woning: 2 hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger. Incl. schoonmaakkosten, € 275,- tot € 695,- p.w.

Meer informatie / reserveren:
www.denoorderhoeve.nl

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties
Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06

Te huur aangeboden, zeer centraal gelegen half vrijstaande eensgezinswoning te **Driebruggen**.

Bouwjaar 1990. Voorzien van o.a. C.V., vloerverwarming, kantoor, open haard, 3 slaapkamers, open zolder. Beschikbaar medio feb. 2007.
Tel: 0348-413412

Andante is dealer van
JOHANNUS - CONTENT - DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00

ruime collectie bladmuziek (ook klavard en CD's)

A. van Oostdelaan 35
3904 TJ VEENENDAAL

Tel: 0318 - 50 50 63
Fax: 0318 - 50 58 51

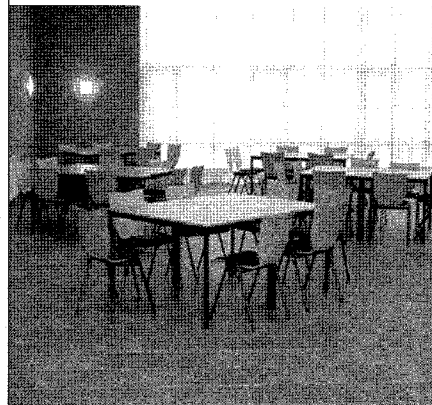
info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Zalen inrichten?

Voor allerlei doeleinden wordt een zaal of vergaderruimte gebruikt. U heeft bepaalde wensen, wij hebben veel ervaring op dit terrein. Met een keur aan kwaliteitsvol meubilair komen we samen tot een degelijk plan, passend binnen uw budget.
Wij zijn ook u graag van dienst!

- Consistoriemeubilair
- Garderobesystemen
- Zaalinrichtingen
- Kastenwanden
- Presentatiesystemen
- Persoonlijke service

Een zaak van vertrouwen

De kantoor specialist

De Smalle Zijde 22
Postbus 859, 3900 AW Veenendaal
[T] 0318-551122 / info@kantoor specialist.nl

Honger naar het geschreven Woord

Wie in China betraapt wordt op het bezit of de distributie van christelijke lectuur, hangt een flinke straf boven het hoofd. Ook het drukken en transporteren moet in het diepste geheim gebeuren. Naast de eerder genoemde titels bestaat er ook een enorme vraag naar kerkhistorische biografieën en het bekende vragenboekje van **HELLENBROEK**. Help ons om herdrukken mogelijk te maken! En laten wij onze vrijheid waarderen!

Voor info of voorlichting: 06 200 13 173

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBH te Nunspeet.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.ISRAELREIZEN.NL

Familiereizen 2007. Niet gedurende de joodse feestdagen
Vanaf 10 pers. Vanaf 10 dgn.
+/- € 100,- p.p.p.d.
U stelt uw eigen programma samen. Tel 0318 540415

Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijsen en aangrenzende gebieden.

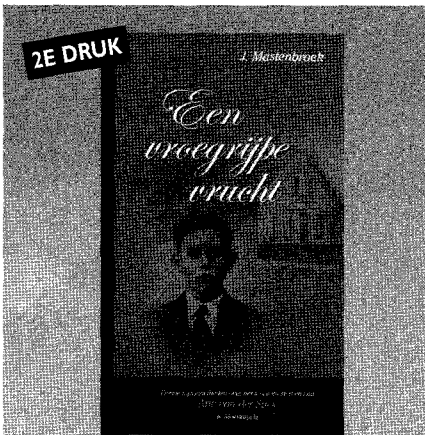
Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

J. Mastenbroek

Een vroegrijpe vrucht

Enkele bijzonderheden over het leven en sterven van Arie van der Spek te Moerkapelle

"Mijn Geest Die op U is, en Mijn woorden, die Ik in Uw mond gelegd heb, die zullen van Uw mond niet wijken, noch van den mond Uws zaads, noch van den mond van het zaad Uws zaads." Met deze tekst uit Jesaja 59 werd Arie van der Spek bemoedigd ten aanzien van zijn talrijk nageslacht. Dat de Heere een Waarmaker van Zijn Woord is, bleek op rijke wijze in het geslacht Van der Spek. Onder ouderen en jongeren bevestigde de Heere deze belofte. Ook in het leven van de jonggestorven Arie van der Spek werd deze toezegging vervuld. Hij mocht na een ziekbed van enkele dagen ingaan in de vreugde zijns Heeren.

Op eenvoudige wijze is het leven en sterven van deze jongen in het boekje Een vroegrijpe vrucht voor het nageslacht bewaard. De auteur zag documenten in, sprak met enkele familieleden van Arie en nam kennis van wat in de familiekring over hem op schrift was gesteld. Daaruit werd dit boekje samengesteld. Niet om in een mens te eindigen, maar in de God Die Zijn genade heeft bewezen in een jong leven. Zo spreekt Arie van der Spek nu, zestig jaar na zijn sterven, nog door middel van deze aantekeningen.

Geb. 64 blz.

8.90

verkoop in de boekhandel

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- Marmer, graniet en hardsteen (voor binnen & buiten)
- Grafmonumenten
- Vakkundig advies

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

h. Zandee & De Ruijter ook voor leveringen buiten Zeeland

- ROEMEENSE PANFLUITEN
- DIVERSE BLOKFLUITEN
- VIOLLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
Orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbenrijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Te koop gevraagd
Theologische boeken
0577-401065

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw · restauratie · overplaatsing · onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

BOEDER COMFORT KLEDING

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen - Jacquets - Pantalons
Streepjassen - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Glashorst 123a Scherpenzeel (Bezoek graag op afspraak)
Telefoon: 06-53215334 / 033-2778068 / 2589830

SERVICE AAN HUIS MOGELIJK!

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010-458 31 12
voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

HARKES Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Telefoon (0172) 21 21 22

Begravenisverzorgers:
D. Harkes en J.F. van Staveren

Wij verzorgen alleen begravenissen - Dag en nacht bereikbaar

Ook D.V. in 2007 weer diverse themareizen, Cultuur- en excursiereizen

Nu naast de actieve jongerenvakanties ook actieve reizen voor alle leeftijden !!!

Reizen / Hotels / Pensions / Vakantiewoningen

Kreijkes Vakantie Idee

0548-514188 / www.kreijkes.nl

Vraag de
GRATIS
gids aan !

't Boekenhoekje

Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken
 Kinderboeken
 Bijbels (Statenvertaling)
 Psalmboeken
 Theologische werken
 Verklaringen van
 Bijbel, Catechismus e.a.
 Levensbeschrijvingen

Diverse (wens-) kaarten
 Cadeau-artikelen
 CD's
 Muziekcassettes
 Bladmuziek

Kom gerust eens snuffelen
 in onze gezellige winkel

Openingstijden:

Dinsdag t/m Vrijdag van 9.00u tot 16.00u
 Zaterdag van 9.00u tot 13.00u

Goudenregenstraat 24

2906 CM Capelle a/d IJssel

tel. (010) 442 22 12

privé (010) 451 28 82

Ameland - Terschelling of Bakkeveen/Friesland. Boek nu alvast uw vakantie: t.h. chalets/stacars 0512-516096. Zie bezetting: www.vdsluisvakanties.nl

P.S. We wensen u "Fijne en blijde" Kerstdagen toe en Gods "onmisbare" Zegen voor het Nieuwe Jaar.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
 3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Stichting China

Veenendaal

Kinderleed in China

Wij hebben geen huis.
 Ik leef op een vuilnisbelt!
 Krijg ik eten
 en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horsen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
 Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
 Theologische werken - Dagboeken
 Bijbel- en Catechismusverklaringen
 Leesboeken voor jong en oud
 Voordeelaanbiedingen
 Tweedehands en Antiquarisch
 Psalm- en Muziekboeken
 Bladmuziek (noten en klavarskribo)
 CD's en Musicassettes
 Boeken- en CD-bonnen
 Wens- en Gelegenheidskaarten

De zomergids 2007 komt
 D.V. medio december uit.
 Vraag hem nu al vast aan!

Reizen / Hotels / Pensions / Vakantiewoningen

Kreijkes Vakantie Idee

0548-514188 / www.kreijkes.nl

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

- Nederland en de geestelijke nood van onze naaste
- Noodzaak van evangelisatie
- Het werk van onze evangelisten op de posten
- Het evangelisatiewerk in de gemeente

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften
 Tel. 0341-253588.
 Presentatie op scholen is ook mogelijk.

Stichting hulpverlening uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten

"We hebben van alles geprobeerd, maar raken als ouders de grip op de opvoeding steeds meer kwijt. Wat moeten we toch?"

De Vluchtheuvel biedt hulp bij psychische noden, verliesverwerking, huwelijks- en gezinsproblemen. Spreekuur iedere werkdag van 10.00 uur tot 12.00 uur: 0348-489999. Voor hulpvragen van en over jongeren tot en met 17 jaar dagelijks via SGJToegang: 033-4753300.

Gevraagd: **matroos** (L.L.) op m.s. Helena-Johanna. Vaart Beneden Rijn. L.N.O.T.K. H. Heuvelman, Alblasserdam. Tel. 078-6918226 / 06-53293807.

Kliksafe... voor veilig internetten
 en goedkoop digitaal bellen!

Kijk op www.kliksafe.nl of bel (0341) 27 49 99.

kliksafe
 ...bewuste keus